

Vraag nr. 118
van 24 februari 2004
van de heer ANDRE MOREAU

Grote Gete Tienen – Vernatting van landbouwgronden

Vanuit de landbouwsector werd mij begin maart 2003 onder meer het volgende meegedeeld :

Betreffende de Grote Gete van de Getelaan tot de rotonde aan de Ring van Tienen. De Gete staat één meter hoger dan vroeger. De vistrappen zitten vol met slib. De broedstrook voor de vissen steekt vol modder van het eerste jaar. De ganse constructie is één mislukking, die veel geld heeft gekost en geen nut heeft. Er mogen sluizen zijn voor het tijdelijk ophouden van water, maar ze moeten het trapsgevijs opnieuw laten dalen als het gevaar geweken is. Dan is er opnieuw opslagmogelijkheid, in plaats van het water op te houden zoals achter Nieuw Overlaar het geval is. Daardoor komen alle aflopen van grachten en draineringen in gevaar. Dus vernatting van onze gronden !

Hierover schreef ik een brief op 14 maart 2003 aan toenmalig minister vice-president Steve Stevaert. Deze brief werd op 29 april 2003 als volgt beantwoord door minister Gilbert Bossuyt : "Hiermee dien ik u echter te melden dat de Grote Gete onder de bevoegdheid valt van mijn collega, minister Vera Dua, Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw. Ik heb uw brief dan ook voor verder gevolg aan haar overgemaakt".

Van minister Vera Dua kreeg ik geen antwoord.

In een brief van 9 december 2003 maakte ik deze zaak van "vernatting van gronden" aanhangig bij Ludo Sannen, toenmalig Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw. Ook hier kreeg ik geen antwoord.

Om een einde te maken aan de lijdensweg van mijn vragen terzake, stel ik ze thans via een formele schriftelijke vraag.

1. Is het juist dat op bovenvermelde locaties de grachten en draineringen in gevaar kunnen komen ?
2. Is er hier al dan niet vernatting van landbouwgronden ?

Laat de minister een ernstig onderzoek uitvoeren ?

3. Indien er beschadiging van landbouwgronden is geweest, wie zal de schade dan vergoeden ?
4. Worden de vistrappen regelmatig onderhouden en bevrijd (ontdaan) van slib en modder ?

Antwoord

1. Het gebouwde waterbeheersingscomplex op de Grote Gete in Tienen tussen de Getelaan en de rotonde van de zuidelijke ring werd ontworpen om het niet efficiënt functionerende sluiswerk te vervangen en om gelijktijdig het aanwezige vismigratieknelpunt op te lossen. Het opwaartse peil is inderdaad verhoogd ten opzichte van de vroegere waterstand maar ligt nog steeds onder de peilen van de draineringen.

Bij werken aan waterlopen wordt er snel over vernatting gesproken. In dit geval staat de instelling van de regelbare stuw op 41.90 m TAW (*Technische Adviescommissie van de Waterkeringen – red.*). Het peil van de bovenste vistrap is 41.75 m TAW. Dit is het waterpeil voor meer dan 90 % van de tijd in het jaar. Enkel bij zeer hoge piekafvoeren kan er een tijdelijk probleem zijn. Ook voor de bouw van het waterbeheersingscomplex was dit het geval. De huidige situatie is zelfs verbeterd tegenover vroeger aangezien nu bij hoge waterstanden een groot deel van het debiet via de vistrappen kan doorstromen.

Het effect bij grote debieten afkomstig van het opwaarts gelegen deel van het stroomgebied is dat de stuw zich automatisch gaat regelen (dalen) om een constant opwaarts peil te behouden, namelijk 41.90 m TAW. Komt er nog meer debiet aan, dan zakt de stuw nog meer. Bovendien gaat de vistrap "verdrinken" (niet meer zichtbaar zijn) waardoor de doorstroming sterk verbetert. Deze laatste vaststelling blijkt ondertussen uit de monitoring van de vistrappen in de periode 2002-2003.

2. Dat de grachten en de draineringen in gevaar komen, is overdreven. Het bodempeil van de bedding van de Grote Gete bedraagt 40.90 m TAW. Het peil van de regelbare stuw werd ingesteld op 41.90 m TAW. De maaiveldpeilen liggen op 44.40 m TAW. Drainages van landbouwgronden liggen nooit dieper dan 1,00 m.

Tot op heden is er geen vernatting van opwaarts gelegen landbouwgronden opgetreden. Er werden dienaangaande ook geen klachten ontvangen.

Een bijkomend onderzoek is niet nodig gelet op de ingestelde peilen en hun beperkte invloedssfeer.

Momenteel is een computermodellering van de Gete in opmaak. Na opmaak van dit model kan de situatie in Tienen nog eens grondig doorge-rekend worden. Hierbij kunnen de aangehaalde veronderstellingen nagegaan worden. Tevens kan op basis van deze modellering naar een verdere optimale werking van het waterbeheersingscomplex gestreefd worden.

3. Aangezien er geen schade van landbouwgronden gemeld werd, werd er ook geen schadevergoeding uitbetaald. Indien het duidelijk bewezen is dat eventueel opgetreden schade veroorzaakt werd door het hogere waterpeil, dan zal de schade gedragen worden door het Vlaams Gewest.
4. De installatie werd eind 2001 in gebruik genomen. In de periode 2002-2003 vielen abnormale hoeveelheden neerslag die enorme hoeveelheden slib afkomstig van de opwaarts gelegen landbouwgronden hebben aangevoerd. Dit slib heeft zich dankzij de hogere waterpeilen opwaarts van de constructie aldaar afgezet. Niet alleen in de gebouwde zandvang maar ook in de vispaaiplaatsen en de vooroevers. Een duidelijk bewijs van de enorme hoeveelheden die in die periode werden aangevoerd. Anti-erosiemaatregelen bovenstrooms zijn dan ook prioritair om de problemen van de aanslibbing en hoge kosten voor onderhoud te beperken. Deze maatregelen kunnen ook voor een vertraagde afvoer in de Gete zorgen en de druk bij hoge debieten in woongebieden voorkomen.

Het afzetten van het slib opwaarts de contractie maakt dat slibuimingen in de stad konden en kunnen worden vermeden en de aldaar laag liggende overstorten geen omgekeerde werking vertonen. Waardoor vermeden wordt dat de stad onder water zou komen.

De afdeling Water heeft onmiddellijk de nodige stappen gezet om dit aangevoerde slib te verwijderen. Hiervoor waren slibanalysen nodig om de vervuilingsgraad, voor verdere verwerking (zuivering), te kennen. Er werd een aanbesteding gehouden enerzijds om de slibanalysen te kunnen uitvoeren (voorjaar 2003) en anderzijds om de ruimingswerken te kunnen uitvoeren (op 23 oktober 2003 aanbesteed en in februari 2004 werd het aanvangsbevel voor de uitvoering der werken gegeven). De uitvoering van deze slibuimingswerken start midden maart 2004.

Vanaf dan zullen volgens een regelmatig patroon de vistrappan, vispaaiplaatsen en vooroevers onderhouden worden.

B. Vragen waarop werd geantwoord na het verstrijken van de reglementaire termijn